

Brassói Ujlap előfizetési árai:
 Helyben: Vidékre:
 egész évre K 12.— K 14.40
 félévre " 6.— " 7.20
 negyedévre " 3.— " 3.60
 egy hóra " 1.— " 1.20

Egyes szám ára 6 fillér.

BRASSÓI UJLAP

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik vasár- és ünne-
 napok kivételével mindennap
 :-: :-: délután 6 órakor :-: :-:

Hirdetéseket felvesz a kiadó-
 hivatal, Kapu-utca 50. szám
 Hirdetések díjszabás szerint.

Szerkesztőség: KAPU-UTCA 50. SZÁM.

TELEFON: 5-15.

Főszerkesztő: POGÁNY BÉLA.

Felelős szerkesztő: RILL ALBERT.

Kiadja: ÉGETŐ TESTVÉREK NYOMDÁJA.

Kiadóhivatal: Kapu-u. 50. — Telefon-szám: 5-15

Galiciában nem volt harc.

Budapest november 8. (Hivatalos.) Az északkeleti hadszíntéren tegnap sem volt harc. Hófer.

(Miniszterelnöki sajtóosztály.)

A német hivatalos jelentés.

Berlin, nov. 8. A nagy főhadiszállás jelenti: *Ipresnél és Lille-től nyugatra tegnap folytattuk támadásainkat Argonnesi erdőség nyugati szélén Vrenne le Chateau mellett egy fontos magaslatot, melyért hetekig folyt a harc, elfoglaltunk. Eközben két ágyut és két gépfegyvert zsákmányoltunk. Külömben nyugati hadszíntéren ködös nap csendesen folyt le. Keleti hadszíntérről nincs új hír.*

Miniszterelnökségi sajtóosztály.

Kina ultimátumot küld Japánnak.

(Buddaesti tudósítónktól) A New-York Herald jelenti, hogy Kina ultimátum a Japánhoz küszöbön áll.

Rheims bombázása.

(Budapesti tudósítónktól) Párisból jelentik hivatalosan, hogy a németek vasárnap és ma ismét bombázták Rheimsot. A bombázás a városban igen sok kárt okozott.

Batum bombázása

(Budapesti tudósítónktól) *Triesztből táviratozzák, hogy a Piccoló nevű török cirkáló Batum kikötőjét a Fekete tengeren bombázta.*

Oroszország és Perzsia

(Budapesti tudósítónktól) *Pétervárról táviratozzák, hogy Oroszország perzsiai alattvalóit visszahívta.*

A magyarság napja.

(*) Térdelve, fejét mellre hajtva, alázatossággal telt szívvel köszönjük Istennek, hogy a mostani napokat megélnünk engedte. Boldogság és különös kegyelem volt ezelőtt is magyarnak lenni, abban az időben, amikor tizkőrműnkkel kellett magyar mivoltunkat kiverekedni.

Tyuklépésekkel haladtunk előre, kicsiny morzsákat szedegettünk fel és ezek is jól estek nekünk. A tyuklépések nyomán, ugy-e, mennyi veríték mennyi bosszuság és mennyi csalódás fakadt fel.

Mennyi küzdelem porzódott fel nemzetiségünk országutján, míg a cs. és kir. közé az é s kötőszó törvényesen beékelődött! Ki emlékezik azokra a harcokra és civakodásokra, káromkodásokra és ostromozásokra, amelyek mind azt követelték, ismerjék el, hogy magyarok vagyunk és így, mint ilyenek akarunk élni és meghalni királyunkért és hazánkért.

A primitív ember vak-vad-hitével hittük, hogy eljön az az idő, amikor beleláthatnak a szívünkbe. És most eljött, mert a háború a magyarság megértésének ideje és ez az idő megmutatta, hogy a magyarság előretoló, előrehajtó és összetartó erő.

Egyetlenegy napon a csatatér három pontján dörgik oda a katonáknak: ne feledjétek el, hogy magyarok vagytok! József főherceg északon, Potiorek tábornagy délen és Grzyvoirsky vezérőrnagy Péterváradon.

A magyar becsületre hivatkoznak a magyarok Istenéhez fohászkodnak, magyar nyelven lelkesítenek és a magyar történelmi fényes kapuját nyitják ki katonáink előtt.

A háladatosság érzése borítja be lelkünket, hogy ezt a napot megértük. Magyarnak lenni, magyarul érezni, magyarul gondolkodni soha szebb és felségesebb nem volt, mint most. Térdelve, fejét mellrehajtsa, alázatossággal telt szívvel adjunk hálát Istennek hogy a mostani napokat megélnünk engedte.

Barthelmie György műszerész

Telefon 380.

BRASSÓ, Kapu-utca 41.

Telefon 380

Első különlegességi üzlet mű-
 szerek és az összes hozzá-
 való alkatrészekben.

Finom műszerész műhely.

Szabadalom modellek kidolgo-
 zása.

NAPIHIREK.

Katonáink karácsonya. Közeledik karácsony ünnepe. Más években ez a béke és szeretet ünnepe. De milyen lesz a mi idejünk karácsonyunk? Ha elárult családi otthonunkban akarjuk megülni, akkor nagyon bánatos karácsonyunk lesz. Mert hiszen alig van családi asztal az országban, a melynél egy vagy több helyet üresen nem hagytak volna a hadbavonultak. Ezért az idén nem a családi tűzhely mellett, hanem künn a harctéren kell megülnünk a szeretet ünnepét. Ott, a hol most a nemzet legkedvesebb fiai vannak. Karácsony estjén forradjon az ország népe egyetlen nagy családdá és zárandokoljon szeretetével a katonai táborokba. Minden egyes katonánknak jusson karácsonyi ajándék. A szeretet géniusza vonuljon végig a táborozó helyeken és látogasson el a legtávolabbi lövészárkokba is. Hadd tudják meg a hős fiúk, a kik testvéri egyetértésben, vállvetve küzdenek királyukért és hazájukért, hogy Magyarország az édes szülő szeretetével, hálájával és büszkeségével gondol mindegyikükre. Herceg Ferencz.

Választmányi gyűlés. A brassói római katolikus nőegyesület kedden délután fél négy órakor a katolikus kör helyiségében választmányi gyűlést tart.

Köszönet. Szerényi József valóságos belső titkos tanácsos ur ö Nagyméltósága és neje esküvőjük évfordulója alkalmából, a harctéren Királyukért és Hazájukért hősi halált szenvedett segélyre szorult özvegyeket és árvákat hátrahagyott brassói harcosok hátramaradottjairól megemlékezve, — a helyi segítő bizottság által özvegyek és árvák segélyezésére létesített alapba 1000 koronát adományoztak. Ezen nagylelkű jelentékeny adományért legbensőbb köszönetét nyilvánítja a városi tanács.

Adomány. Szerényi Sándor minisztertanácsos ur saját valamint neje és fia nevében a Szerényi József v. b. t. t. ur ö Nagyméltósága általa f. é. v. November hó 9-én megünneplendő ezüstlakodalom ünnepe alkalmából a háboruba vonult brassói tartalékosok segélyezésére szorult családtagjainak 250 koronát adományozott. Ezen nemeslelkű adományért hálásan köszönetet mond a városi tanács.

Adományok. N. N. család 10 kor. adományozott a katonák számára beszerzendő érmekre és imakönyvekre, N. N. jó lelkű urinő pedig 10 kor. mankóra. Rendeltetési helyére fogjuk az utóbbi összeget juttatni. Isten fizesse meg. A plebánia hivatal.

A sebesült katonák ingyen borotválása. Mikes Zsigmond grófné, főispánunk neje, fel-

kérte az összes brassói borbélymestereket, hogy a már lábbadozó és fennjáró sebesült katonákat ingyen borotválják meg. Eddig Kászonyi F. Lajos borbélymester jelentkezett aki elvállalta, hogy szombat kivételével mindennap délután fél 3 órától 4 óráig, a sebesült katonákat Kolostor-utcai üzletében ingyen borotváltatja meg, ha a kórház vezetőségétől igazolványt mutatnak fel. Reméljük hogy ezt a szép példát többi borbélymestereink is követik és a sebesülteket szintén ingyen borotválják meg.

Kinevezések. A rendeleti közlöny az alábbi brassói tisztek kinevezését közli: Marosszentkirályi Bodó Hermann 2. gyalogezredbeli és szadai Zábrátzky Imre 2. huszárezredbeli alezredekereket ezredesekké, Marlin Károly, Helfenbein Gusztáv 2. gyalogezredbeli századosok, továbbá Gaáli Rudolf százados, brassói állomástiszt őrnagyok'ká; dr. Ungár Károly 2. gyalogezredbeli ezredorvos törzsorvossá, Marich Ágost számfeletti főhadnagy a 2. huszárezredben, beosztva a vezérkarhoz, továbbá Bentia Miklós és Kartmann Lajos főhadnagyok a 2. gyalogezredben századosokká: Schönitzer Emil hadnagy a 34. tábori tüzérezredhez főhadnaggyá.

Előléptetés. A legutóbbi katonai előléptetések alkalmából, mint értesülünk, dr. Ungár Károly ezredorvos, a brassói csapatkórház vezető orvosa, törzsorvossá lépett elő. **Megszűnt állati-járvány.** Miután a város területén fellépett volt száj-és körömfájás megszűnt, a rendőrkapitányság a zárlatot feloldotta és további intézkedésig a hasított-körmű állatokkal a vásárok megtarthatók lesznek.

Borítal és husfogyasztási adó bérbeadása. A brassói kir. pénzügyigazgatóság pályázatot hirdet több község borítal és husfogyasztási adójának bérbeadása tárgyában. Az árverések a következő sorrendben lesznek megtartva: Alsó-Mocs községben nov. 19, 20 és 21-ikén. Kikiáltási-ár együttesen 1343 kor. 18 fill. Bácsfalu-Türkös-Csernátfalú és Hosszufalu községekből alakított beszédésikörben szintén november 19, 20, és 21-ikén. Kikiáltási-ár 17741 kor. 15 fillér, végül Bethlen községben szintén november 19, 20 és 21-ikén. Kikiáltási-ár 1152 kor, 45 fillér. Részletes feltételek a brassói pénzügyigazgatóságnál és a biztosi kerületek vezetőinél tudhatók meg.

Apollo Bio. műsora kedden és szerdán: Szinre kerül az idejünk legnagyobb monopszlágere „Szerelem volt az élettem, szerelem a halálom” megvalósuló tragédia 7 felvonásban. főszereplők: Lydia Boralli, az ünnepelt olasz művész és vele egyenrangú társa, Mario Baunard. Ezenkívül még egy természet utáni felvétel és egy humoros kép egészíti ki a műsort. — Katonazene. — Fütve. — Csütörtökön és pénteken új műsor.

Szerkesztői üzenet. Gazdánk, az apátplebános ur, felszólalásának közlését betiltotta. Akik a békétlenséget és elégedetlenséget bevitték az egyleti életbe, azok teremtsek meg a békét és rendet. Felszólalását, amilyen szép és nemes hurokat is penget, nem fogják megérteni és így minek piacra vinni azt, amit még csak az utcán tárgyalnak? A türelem és elnézés talán meghozza a béke zöld ágát is. Ez utóbbihoz mi is csatlakozunk.

— Használjunk hadisegélybélyegyet! —

Engedmények román testvéreinknek A jelvények színei

(A miniszterelnöki sajtóirodától.)

Budapest, november 9.

Román honfitársainknak a reánk kényszerített háboru kitörése óta fényesen dokumentált hazaszeretete, lelkesedése és harckészsége Tisza István gróf miniszterelnököt szeptember hó 22-én arra az elhatározásra indította, hogy a románság egyik legkiválóbb vezér alakjához, Metianu János nagyszabedű érsek, gör. kel. metropolitához intézett levelében tovább fűzze békítő munkájának azt a fonálát amelyet még a háboru kitörése előtt, ez év tavaszán megkezdett.

Ugy érzi a miniszterelnök, hogy a mostani nagy idők tisztultabb és nemesebb légkörében elérkezett a pillanat a nagy megértés tisztázására, mely a románságot a magyar nemzet érzelmeivel és érdekeivel egy mesgyére utalja. Egy jövő záloga rejlik abban, hogy a románság mostani magatartásának automatikus következménye lesz az állami intézményekre vonatkozó kívánságoknak fokozottabb mérvben való respektálása. A felemelő tény, hogy a románság a veszély pillanatában hű testvérnek mutatkozott, biztosítja román polgártársainkat arról, hogy kiterjedt jogaik szabad élvezetében számíthatnak az egész magyar társadalom rokonszenvére és törekvéseiben az állam jóindulatú támogatására.

E nagy időkben úgy érzi a miniszterelnök, hogy a magyar állami és nemzeti szempontok sérelme nélkül kilátásba vehetjük a népiskolai törvény oly reformját, mely tekintettel van a nem magyarajku polgártársainknak a felekezeti népiskolákra vonatkozó óhajására.

Törvényes intézkedésekkel nyithatnak tért az anyanyelvnek az állami hatóságokkal való közvetlen érintkezés terén és végül gondoskodhatnak a választójog egyes intézkedéseinek olyan módosításáról, amely a hazai románság politikai képviseletét méltányosabb alapra helyezi.

Vállalja a miniszterelnök a kezdeményezést abban a biztos tudatban, hogy történelmi pillanatokot élünk, amelyeknek izzó légköre hideg, kemény érceket olvaszthat meg és forraszthat erősebb, nemesebb minden szétfeszítési kísérlettel dacoló egységes lényekké egybe.

Metianu érsek hálásan köszönte meg a miniszterelnöknek, hogy a magyar kormány hajlandó teljesíteni a román nép régi méltányos kívánságait, amelyek a nép boldogulásának és kulturális téren való haladásának előfeltételeit képviselik.

A jelvények színei

A belügyminiszter valamennyi törvényhatósághoz körrendeletet intézett a jelvények színeinek szabályozása tárgyában, amelyhez kifejti hogy a történelmi idő jelentősége egyetlen magasztos tényben egyesítvén az állam minden polgárát, nincs ok arra, hogy az állam eltiltsa polgárainak egyes csoportjait oly színek használatától, amelyek az ő néprajzi jellegek kifejezésül hagyományaik és népszokásaik alapján alakultak és vétettek már a múltban alkalmazásba, feltéve mindig, hogy ama nemzetiségek az állameszme iránti kötelező hűséggel nem jutnak ellentétbe.

A szövetséges csapatok harcai

(1000 franciát elfogtak — 3 gépfegyvert zsákmányoltak — 3 orosz lovashadosztályt megverték — Elfoglalt fontos szerb pozíció — A krupanjai csata — 1500 szerb fogoly — 4 ágyu és 6 géppuska a zsákmány — A török hivatalos jelentés — 2 török kikötő bombázása — Megfutamodtak az angolok — A király kegyelme — A nemzeti kölcsön kibocsátása)

Saját tudósítónk cenz. távirati jelentése.
(A sajtóbizottság jóváhagyásával.)

1000 franciát elfogtak — 3 gépfegyvert zsákmányoltak — 3 orosz lovashadosztályt megverték

A német nagyfőhadiszállás jelenti: Ypres irányában támadásaink tegnap is különösen Yprestől délnyugatra előrehaladtak. Több mint 1000 franciát foglyul ejtettünk és 3 gépfegyvert zsákmányoltunk. Noyontól nyugatra valamint az általunk elfoglalt Vailly és Shavonne ellen intézett francia támadásokat az ellenségnek súlyos veszteségeket okozva visszavertük.

Általunk bevett és csak csekély erővel megszállt Soupir helységet, valamint Sapigneul nyugati részét, mely állandóan legsúlyosabb ágyutűznek volt kitéve, ki kellett üríteni. Servonál az ellenséget visszavertük és az Argonnei erdőben hátrább szorítottuk. A Keleti hadszíntéren három orosz lovassági hadosztályt, amely Kole felett átkelt a Vardon megvertünk és folyon túl visszavetettük; Egyébb összetűzés ott nem fordult elő. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elfoglalt fontos szerb pozíció.

1500 szerb fogoly 4 ágyu és 6 géppuska a zsákmány.

Hivatalosan jelentik: Faágakból készült torlaszok és sodronyakadályok mögött el-sáncolt szerbek ellen Cer planinan és Sabáctól délre fekvő területen intézett támadásaink lassankint előre haladnak. Tegnap harcászati fontos mazi magaslatoakat hatalmunkba kerítettük és kétszáz embert foglyul ejtettünk.

E hadművelettel összhangban tegnap Krupanjenál is megkezdtek a támadást igen jól megválasztott és megerősített ellenséges hadállások ellen. Részletek még nem közölhetők. Csodálatra méltó hősiességgel küzdő csapatunk már tegnap a szerb sáncok egész sorát rohammal bevették és körülbelül ezeröttszáz szerbet fogtak el négy ágyut és hat géppuskát zsákmányoltak. Csapatunk kitűnő szelleme és állapota reményt nyújt arra, hogy e nehéz hadművelet is kedvezően fog előre haladni. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Budapest, november 9.

A krupanjai csata.

A délkeleti hadszíntéren tegnap az egész nap folyamán minden harc vonalon változatlan hevességgel folyt a harc. Bár az ellenség szívesen ellenállott és kiadta a jelszót: „az utolsó emberig“, mégis vitéz csapataink a Krupan körüli területen sáncot sánc után elfoglaltak és madélelőtt ötóraig a szerbek részéről bevehetetlennek tartott koztajnicai fontos támpontot is rohammal bevették. A foglyok és zsákmányolt ágyuk számát eddig csak megközelítőleg ismerjük. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Török hivatalos jelentés. — 2 török kikötő bombázása. — Megfutamodtak az angolok.

A török főhadiszállás jelenti: Tegnap az orosz hadseregnél úgy látszik nyugalom volt. Az angolok Akabánál ismét csapatokat szállítottak partra, de a csendőrök és törzsek megtámadták. Miután egy angol tiszt elesett az angolok municiójukat eidobálva futva menekültek.

Ma délelőtt az orosz flotta két óra hosszat bombázta Zumegulda és Koznu fekete tengeri városokat Koznuban a Mikca nevű görög gőzöst elsüllyesztettek Zumegulda-ban a francia negyedét, a francia templomot és a francia konzulátust és két más épületet elpusztítottak. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A király kegyelme.

Ófelsége a magyar nemzet egész egyetemének a háboru kitérésakor társadalmi és nemzetiségi különbség nélkül tanúsított hűségese, és áldozatkész magatartása által indítattva, utasította az igazságügyminisztert, hogy a királysértési és más politikai természetű büntetendő, cselekmények miatt elítéltek megkegyelmezése tárgyában tegyen előterjesztést.

Ez előterjesztés már legközelebb Ófelsége legmagasabb elhatározása alá lesz bocsátható.

Már most fel vagyunk hatalmazva annak megállapítására hogy Ófelsége legkegyelmesebb elhatározásához képest ez a kegyelmi tény ki fog terjedni a királysértési ügyekre, a képviselőház 1910 évi március hó 21-iki ülésében a kormány tagjai ellen elkövetett bűncselekményekre, valamint a nemzetiségi és osztályharccal kapcsolatos bűntügyekre is.

A nemzeti kölcsön kibocsátása.

A nemzeti kölcsön kibocsátásáról szóló hivatalos közlemény a közönség széles rétegeiben a legjobb hatást kelti. Általános a vélemény, hogy a kölcsönnek igen nagy sikere lesz, mert a közönség, amellet, hogy a címletek jegyzésével nemzeti missziót teljesít, egyuttal hasznót hajtó módon fekteti be megtakarított pénzét.

Ullmann Adolf a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója egy hírlapírónak kijelentette, hogy a vidéki intézetek szempontjából azt az intézkedést, mely szerint a moratoriumos rendelet hatálya a betétekre vonatkozólag — amennyiben kölcsönre való befizetés céljaira használtatnak fel — érvénytelen, nem tartja aggasztónak, mert a fővárosi nagy intézetek megállapodtak abban, hogy a vidéki intézetek minden irányu szükségletét, vagy kívánságát, ezzel kapcsolatban a legnagyobb előzékenységgel honorálják, hogy a betéteknek jegyzés céljaira való fordítása semmiféle hátránnyal ne járjon. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az élelmiszerek átlag árai.

Kiadatott: 1914. nov. 7-én.

	K.
1 kgr. közepes kenyérliszt (4-es)	— .62
1 „ fekete „ (7-es)	— .59
1 „ rozsliszt — — — —	— .48
1 „ kukulicaliszt — — — —	— .28
1 „ közepes kenyér — — — —	— .47-5
1 „ fekete „ — — — —	— .45-1
1 „ Marhahus — — — — I.	1.36
1 „ — — — — II.	1.60
1 „ szalonna — — — —	2.20
1 „ disznózsir — — — —	2.20
1 liter tehéntej — — — —	— .26
1 „ bivalytej — — — —	— .36
4 drb. tojás — — — —	— .40
1 kgr. cukor kocka — — — —	1.06
1 „ „ darabos — — — —	1.04
1 „ rizs — — — —	36-80
1 liter bab — — — —	46-50
1 „ borsó — — — —	46-56
1 „ lencse — — — —	80-90
1 „ kása — — — —	26-40
1 zsák burgonya — — — —	280-320
1 koszoru hagyma — — — —	40-80
1 liter petróleum — — — —	46-48
Napibér mezei munkásoknak —	1.80—3.00
étel nélkül	
Napibér más munkásoknak —	2.00—3.50
étel nélkül	

FOGAK

és teljes fogsorok, szájpadlás nélkül, foghuzás, fogtömés, arany koronák és aranyhidak

GERŐ ARTHUR

vizsgázott fogtechnikus Kolostor-utca 31. szám.

Levél a harcterről.

Szives megemlékezéstiket hálásan köszönöm és egyuttal köszönet a közölt kedvező kihírekért és az értünk mondott napi imádságokért. Ez utóbbira nagy szükségünk van, mert a sok szenvedés elviselésében csak ez segít. Ugyiszintén a rengeteg muszka legyőzésére is isteni erőre van szükségünk, mit csakis imádságokkal lehet elérni. Aki azt merészeli állítani, hogy imádkozni nem tud, vagy nem képes, jöjjön ide és én biztosítom hogy megtanul.

A fejünk körül éjjel-nappal úgy röptülnek a vészesebbnél vészesebb lövegek, mint a záporosó. S hogy ennek ellenére is jelenleg még úgy életbe vagyok, hogy a hajamszála se görbült meg-hála az Egek Urának, azt csupán a Mindenhatónak tulajdonítom. Mi már második hete ott állunk, ahol a Szán folyó határt képez köztünk és az ellen között. A helyzet ezidőszerint még kedvező reánk nézve, mert minden orosz próbálkozás dugába dőlt. Jól lőnek a pimasz muszka tüzekek ellenben gyalogságuk semmit sem ér. Pozíciójuk jobb mint a mieink, de éberségünk és kitarításunk miatt fáradozásaik eredménytelenek. E hónapban reményeltem a végét és Máriát kértük segítségül. Ugy látszik a jó Isten másképp fog határozni. Ha Páris elesik, akkor várhatunk valamelyes változást s leginkább akkor, ha Hindenburg Varsót is megveszi.

Ha török-perzsa megmozdul, a mi szerűnket tolja, akkor hamarosan reméljük az áldásos béket és a várva-várt nyugodtságot. Tudom jól, hogy ezer és ezer ember megtanulta itt, mit ér a csendes nyugodt élet, a békés szeretetteljes munkálkodás. Ezt leírni most a képtelenséggel határos. Jó volt ez talán annyiban, hogy a békességet ezuttal jobban értékelhessük. Kérem, sziveskedjék miséiben megemlékezni, hogy az Ur adjon nagy lelki-erőt a szenvedések el viselésére és hogy viszontláthassanak még ez életben. Kedves mindnyájukat sziv. köszönti.

1914. okt. 25.

N. N.

Igy irnak a harcterről. Eddig is imádkoztunk, most még többet fogunk imádkozni.

— Használjunk hadisegélybélyeget! —

Kaphatok

jutányos árak és feltételek mellett

részletfizetésre is

elsőrangú gyártmányú mindenfajta varrógépek, kerékpárok, fa- és vasbutorok, képek, tükrök, inga- és zsebórák, arany-nemű, szalon-garnitúrák, divánok, matracok, fali- és futó-szőnyegek, paplanok, mindenfajta vásznak, köntöskelmék, kész férfi- és fiuruhák, esetleg mérték után is készítek, — Nagy választék nemzeti zászlókban.

Szöllősy Zs.

Brassó, Kapu-utca 69.

Ügynökök megfelelő fizetés mellett felvételek.

Státusunk évkönyvéből.

*

Az erdélyi római katolikus státus igazgatótanácsának évi jelentéséből kiragadunk egy pár oly pontot, amely bemutatja a státus belső életét és tevékenységét.

A státus építkezésekre ez évben 202.604 kor. 09 f. összeget adott, hozzájárul ez összeghez a rendkívüli segély, amely 11.741 kor. 28 f. tesz ki. Összesen tehát 214.345 koronát fordított a státus egyházi építkezésekre.

A leányegyházak önállósítása kérdésében a státus nem ért el eredményt, e kérdés megvalósítását kedvezőbb időktől várja. Hasonlóan állunk a kepmegváltásának kérdésével is.

Ez évben a státus 115.633 kor. 53 filinyi új alapítványokról számol be, amelyeket a különféle tanintézeteknél tettek le. A Fogarassy Mihály alap 3.948.061 koronára emelkedett.

A státus 7 főgimnáziumot tart fenn, a gimnáziumok összes vagyona : 3.948.970 k. Gimnáziumainkban beiratkozott 2378 rendes és 131 magántanuló. Ezek közül sajnos 26 leány is volt. Egész tandíj fizető volt 1842 tanuló, féltanulmányos 162, egész tandíjmentes 290. Keveseljük az egész tandíjmentesek számát. Több kedvezményben részesítendőek a r. kath. szegényebb rendű tanulók. A beiratkozott tanulók többsége magától értetődik r. k. vallású, de bőviben vannak az izraeliták. A katolikusok után számban ezek vezettek. Elég kár!

A gimnáziumok mellett áldásos tevékenységet fejtenek ki a fiunevelő intézetek.

A státusnak van 6 fiunevelő intézete és egy internátusa. A brassói internátus felépítése tervben van. Tervek stb. már a miniszteriumban vannak. Az intézetekben 651 növendék nyert ellátást és lakást.

Az állam gimnáziumaink fenntartására 233.356 kor. utalványozott ki.

A státus területén 2 tanítóképző intézet működik. Csiksomlyón férfi, Nagyszebenben tanítónőkészítő intézet van. Árvaháza is van Nagyszebenben.

Az egyházmegyében van 231 plebánia r. k. el. iskolája és 252 fiokegyházban voltak r. k. tankötelesek. A tanítók száma 273. Szerzetes volt 9. A tanköteles fiuk száma volt 6—12 évig 23.625. 13—15 évig 8.619. Összesen 32.418. Ez összegből a r. k. iskolát látogatott 10.031. Egy tanítóra átlag 36 növendék esett. A tanköteles leánygyermek száma 6—12 évig 22.661, 13—15 évig 6.647. Összesen tehát 29.308. A tanítónők száma kitett 154. Ezekből szerzetesnő 50. A mindennapi leánytankötelesekből a r. k. iskolába járt 9.734. Egy tanítónőre esik tehát átlag 63 növendék. Az elemi iskolák száma 183.

Kilenc polg. leányiskola van az egyházmegyében 77 tanerő dolgozott a nevelés terén. Róm. kath. növendék volt 849, másvallású 515.

Aug. 1-től felállított az állam egy számvevőiségi kirendeltséget Kolozsvá.t., amely a státus számviteli teendőit végzi.

Részlegesen beszámol az igazgató tanács az uradalmairól is, amelyekre még alkalomadtán visszatérünk. A bemutatott jelentésből is látszik, mily áldásos működést fejthet ki az autonomikus egyházi élet ott, ahol ilyen van.

Hirdetéseket felvesz a
Kiadóhivatal.